

У П У Т С Т В О

ЗА РАД ДЕЛЕГАТА НА УТАКМИЦАМА У ОРГАНИЗАЦИЈИ ФУДБАЛСКОГ САВЕЗА БЕОГРАДА

На основу члана 50. Статута Фудбалског савеза Београда (Службени гласник ФСБ “Београдски ФУДБАЛ“, ванредни бр. I, од 18.02.2022. године), Извршни одбор ФСБ на седници одржаној 26.06.2023. године, донео је

У П У Т С Т В О ЗА РАД ДЕЛЕГАТА НА УТАКМИЦАМА У ОРГАНИЗАЦИЈИ ФУДБАЛСКОГ САВЕЗА БЕОГРАДА

УВОД

Фудбалски савез Београда (у даљем тексту: ФСБ), својим укупним радом и многим активностима укључен је у савремене републичке европске и светске токове и на тај начин жели да унапреди многе сегменте рада који су везани за успешну организацију и ток фудбалске игре на стадионима у Београду. Фудбалски савез Србије (у даљем тексту ФСС), као и други национални фудбалски савези који су чланови УЕФА, настоји да кроз свој целокупни рад буде савремена организација, са прецизно утврђеним правилима понашања и деловања. Савремени фудбал, нарочито врхунски, захтева високи ниво професионализма и знања, што значи да импровизацијама у таквој организацији рада једноставно неће бити места. Са тих разлога ФСС жели да унапреди рад својих служби и службених лица и да их, колико је више могуће, приближи стандардима УЕФА. ФСБ, у оквиру ингеренција које му припадају, следи и подржава политику ФСС.

Делегатска функција у савременом фудбалу има изузетно место и од великог је значаја за успешно функционисање организације једне фудбалске утакмице. Зато ФСБ жели да осигура да делегати и делегатска функција у београдском фудбалу још више добију на значају и да се унапреди њихова ефикасност. Прво Упутство за рад делегата ФСС на утакмицама Супер лиге, Прве лиге Србије и завршног дела такмичења за фудбалски Куп Србије донето је на седници Извршног одбора ФСС 27. јуна 2012. године, што значи да је примена почела од сезоне 2012/2013. Друга, допуњена верзија Упутства донета је 2017. године, пред почетак сезоне 2017/2018. Показало се да Упутство представља значајан документ, чија садржина је од велике помоћи делегатима у вршењу ове одговорне функције у систему фудбалског спорта у Србији. У

такмичењу Супер и Прве лиге, као и у завршном такмичењу за Куп Србије, одигра се велики број утакмица, а међу њима има и утакмица високог ризика, које захтевају посебне мере, нарочито у безбедносно-сигурносној области. На листама делегата током протеклих сезона налазили су се многи фудбалски радници, који су са доста успеха обављали ову одговорну функцију. Верујемо да ће трећа верзија Упутства свим садашњим и будућим делегатима помоћи у што бољој припреми за фудбалске утакмице које ће се играти у нашим најелитнијим такмичењима.

Поштујући и уважавајући начела и прописе ФСС, а сходно правилницима и документима ФСБ, усвојили смо ово Упутство за рад делегата на утакмицама у организацији Фудбалског савеза Београда.

Једно од главних опредељења у политици УЕФА је да на фудбалским утакмицама не сме бити насиља, расне и било које друге врсте дискриминације. Фудбалски савез Србије (као и територијални савези, а самим тим и Фудбалски савез Београда) наравно потпуно подржава такву политику и зато један од главних задатака сваког делегата треба да буде максимално ангажовање у спровођењу ових принципа. Такође, мора се настојати да се понашање навијача на утакмицама поправи, а нарочито да се са стадиона елиминише употреба пиротехничких средстава.

Ово Упутство је засновано је на досадашњим искуствима, као и новим решењима у овој области, а која су дата у одговарајућим документима УЕФА и ФСС.

Свим делегатима и осталим службеним лицима желимо много успеха у обављању предстојећих одговорних задатака.

ФУДБАЛСКИ САВЕЗ БЕОГРАДА

I – ОДГОВОРНОСТ НА СТАДИОНИМА НА КОЈИМА СЕ ИГРА УТАКМИЦА

Одговорност на стадионима на којима се игра утакмица подељена је између разних службених лица, и то:

1. Делегат утакмице

Делегат утакмице је одговоран за надзор над целокупном организацијом утакмице и осигурава да свака утакмица протекне у складу са пропозицијама такмичења и другим правилницима ФСС и ФСБ, а нарочито актима која регулишу безбедност и сигурност унутар и изван стадиона пре, за време и након завршетка утакмице. Делегат своју функцију обавља у име ФС Београда и као такав је надређен свим осталим службеним лицима на утакмици, односно има врховни надзор у вези организације утакмице.

Од делегата утакмице се очекује да током обављања делегатске дужности покаже следеће карактеристике:

- да професионално обавља своју дужност и да кроз своје деловање чува углед организације коју представља-ФС Београда
- да буде отворен за сарадњу са осталим учесницима у организацији утакмице и да у обављању свог посла потенцира дијалог и комуникацију,
- да покаже да је главно лице на утакмици и да доноси одговарајуће одлуке када је то потребно.

2. Представник клуба домаћина који помаже делегату

Клуб домаћин је дужан да одреди компетентно лице које ће током обављања функције делегата бити стално уз њега и помоћи му у бољој комуникацији на стадиону.

3. Посматрач суђења

Посматрач суђења је одговоран за оцењивање судија, а током трајања утакмице налази се на трибини, одакле има најбољи могући преглед догађаја на терену.

Дужности посматрача суђења и специјалних контролора суђења регулисани са Правилником о судијама и суђењу ФСС.

4. Комесар за безбедност (специјални контролор за безбедност)

Комесар за безбедност ФСБ, уколико је одређен да присуствује утакмици у својству специјалног контролора за безбедност, дужан је да пружи сву неопходну помоћ делегату у питањима која се тичу безбедности и сигурности на стадиону и око њега, као и да сарађује са организаторима утакмице по овим питањима.

Дужности комесара за безбедност регулисане су Правилником о безбедности и сигурности ФСС.

5. Судија

Судија, заједно са својим помоћницима, је овлашћен да примењују Правила игре. У случају озбиљног нарушавања безбедности и сигурности на стадиону, може обављати консултације са делегатом утакмице. Утакмице Српске лиге суде четворица судија, док на на утакмицама Зонске, Прве Београдске, Међуопштинских и Општинских лиге суде тројица судија.

6. Представник клуба

Клуб је дужан да одреди званичног представника, у складу са одредбама Пропозицијама такмичења ФСБ.

7. Редари

Клуб је дужан да за сваку утакмицу ангажује одређени број редара, а у складу са одредбама Пропозицијама такмичења ФСБ. Редари су задужени за очување реда, безбедности и сигурности на стадиону и штите учеснике утакмице, као и имовину која се налази на стадиону. Током обављања своје дужности морају имати одговарајуће маркере исте боје, који лако могу да буду идентификовани.

9. Официр за интегритет

Службено лице ФСБ које је изабрано од стране Извршног одбора ФСБ и које има централну улогу у превенцији и спречавању намештања утакмица.

II – ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

Делегат ФСБ на свим утакмицама на којима је делегиран, мора увек показивати комплетну **објективност и неутралност** и све његове акције у обављању делегатске функције морају почивати на том принципу. Делегатска функција мора се обављати у складу са прописима ФСС, ФСБ и овим Упутством, уз дијалог и комуникацију са свим актерима који учествују у организацији утакмице. Делегат је дужан да чује мишљење и других али и да доноси одлуке у моментима када се то од њега захтева. Он је службени представник ФСБ на утакмицама и свој извештај подноси ФСБ или органу коме је ФСБ поверио руковођење такмичењем. Делегат на утакмицама делује у име ФСБ, а ради што бољег обављања своје дужности може контактирати са Стручном службом ФСБ или такмичарским органом коме је поверено руковођење такмичењем.

Службена лица ФСБ као и сва друга службена лица клуба домаћина која се налазе на стадиону, подређена су делегату ФСБ.

Делегат (а и сва дуга службена лица именована од стране ФСБ) се мора понашати професионално, имајући стално у виду да његове радње и речи према свим актерима фудбалске утакмице, могу имати позитивне или негативне ефекте на општи имиџ и углед ФСБ. У време када разне врсте друштвених мрежа представљају значајан вид комуникације, мора се обратити пажња на њихово коришћење, односно коментарисање. Службена лица ФСБ не могу коментарисати тимове, играче, рад ФСБ, као ни постављати слике играча или делова стадиона које су направљене приликом обављања службене дужности за ФСБ. Приликом обављања дужности дужни су да подржавају прописе и политику ФСБ.

Делегат током обављања своје функције од клуба домаћина не сме примати никакве поклоне, изузев сувенира, као што су значке или заставице за знамењима клуба домаћина. Делегат од клуба домаћина не сме тражити бесплатне улазнице за пријатеље или чланове породице.

Делегат не сме контактирати са представницима медија и давати изјаве поводом утакмице на којој је обављао службену дужност. Изјаве се могу дати само на основу посебних инструкција, односно дозвола ФСБ.

III – ДЕЛЕГИРАЊЕ

Листа делегата ФСБ за одређену такмичарску сезону утврђује се посебном одлуком Извршног одбора ФСБ, за сваки ранг такмичења понаособ. Делегирање делегата за поједину утакмицу врши орган коме је ФСБ поверио послове вођења такмичења (Комесари за такмичење). Обавештење о делегирању, делегат мора добити најкасније 5 (пет) дана пред одигравање конкретне утакмице и то путем електронске поште или преко званичног интернет сајта ФСБ. Уколико није у могућности да у одређеном термину обави службену функцију, делегат је дужан да о томе одмах обавести орган који га је делегирао. Уколико због оправданих околности, делегат који је првобитно прихватио функцију, није у могућности да исту обави, дужан је да о томе **одмах обавести** орган који га је делегирао.

На почетку сваке сезоне делегати ће од стране ФСБ бити упознати са свим релевантним-важећим прописима ФСС и ФСБ, као и другим документима, који ће им бити неопходни за правилно обављање своје функције. Током сезоне, ФСБ ће делегатима достављати све евентуалне измене и допуне наведених прописа, као и друга-нова акта која могу унапредити рад делегата. Сва наведена документа делегатима су доступна на званичној интернет презентацији Фудбалског савеза Србије: www.fss.rs., као и Фудбалског савеза Београда: www.fsb.org.rs.

Делегати су дужни да обезбеде дигиталне фото апарате или одговарајуће савремене мобилне телефоне, које ће користити током обављања делегатске функције за потребу снимања инцидентних ситуација и пропуста у организацији саме утакмице.

Делегат ФСБ, приликом обављања службене дужности, дужан је да носи акредитацију (беџ) са натписом „Делегат ФСБ-Сезона _____“, коју ће му, пре почетка такмичења проследити ФСБ. Такође, мора бити пристојно одевен и обувен. Било би најбоље да буде у оделу са кошуљом и краватом. Гардероба мора бити чиста и опеглана. Током топлијег времена може се користити само кошуља или мајица (могу и кратки рукави). Лична гардероба (капут, јакна, капа), не сме садржати никакве видљиве ознаке произвођача.

Током обављања делегатске функције на стадиону, као и свим другим службеним лицима на утакмици, делегату је забрањено пушење.

IV- ПРИПРЕМЕ, ПУТОВАЊЕ, ОСИГУРАЊЕ

Припреме делегата за конкретну утакмицу нарочито подразумевају проучавање пропозиција такмичења и других важећих правилника, као и свих других релевантних података везаних за одигравање конкретне утакмице. За све информације и додатна разјашњења мође се обратити органима који воде такмичење.

Делегат мора бити на стадиону где се одиграва утакмица за коју је делегиран, **најкасније 60 минута пре почетка утакмице**, односно када је у питању **утакмица високог ризика најкасније 90 минута пре почетка утакмице**.

V – ДУЖНОСТИ НА СТАДИОНУ

1. Дужности по доласку на стадион где се одиграва утакмица

По доласку на стадион где се одиграва утакмица, делегат је дужан да одмах успостави контакт са представницима клуба домаћина-оранизаторима утакмице и да од њих добије сва релевантна обавештења која се тичу организације утакмице, а нарочито спровођења одредби из Правилника о безбедности и сигурности ФСС. Уколико је у питању утакмица високог ризика, заједно са Комесаром за безбедност ФСБ и представницима домаћина, одржаће краћи састанак где ће се проанализирати ситуација око утакмице и да ли су спроведени договори са састанка који је предходно одржан.

По доласку судија и тимова на стадион (пре почетка утакмице), заједно са судијама и представницима клубова, извршиће преглед спортске опреме (дресови,

шортцеви, чарапе, голманске рукавице) и констатовати да ли је иста у складу са правилима у тој области. Све недостатке и нерегуларности назначиће у свом службеном извештају (о усклађености боја дресова два тима и евентуалној промени појединих елемената да не би долазило до колизије боја, све одлуке доноси судија утакмице, а делегат може бити консултован).

Делегат ће заједно са судијама извршити преглед терена и свлачионица. Делегат ће такође прегледати просторију за рад делегата. Нарочиту пажњу треба посветити стању терена и ознакама, локацији медицинске службе-носила, позицији ТВ камера, паноима за рекламирање, техничкој зони (ознаке, број седишта). Све пропусте у овом смислу, делегат ће навести у свом делегатском извештају.

Делегат ће заједно са комесаром за безбедност клуба домаћина обићи стадион и терен и сагледати да ли су сви безбедносно-сигурносни елементи испуњени. Делегат треба да сагледа и начин уласка гледалаца на стадион, односно да ли се врше предвиђене контроле, одузимање опасних предмета и сл. Нарочиту пажњу треба посветити условима у сектору за навијаче гостујућег тима (долазак на стадион, раздвајање, контрола улазница, претрес, пунктови за освежење, санитарне просторије, излази за случај опасности и др.). У складу са законским одредбама, нарочито треба да провери да ли се на стадиону поштује забрана точења алкохолних пића, као и начин дистрибуције освежавајућих пића (могу се продавати само у пластичним чашама или флашицама - без поклопаца).

Делегат је дужан да оствари контакт и са представницима гостујућег клуба, да сагледа да ли имају неких проблема и питања и да им, уколико је то у складу са прописима, помогне у решавању истих.

Делегат ће проверити услове за рад представника медија и уколико има проблема, настојати да кроз контакте са представницима клуба домаћина та питања буду решена.

2. Контакт особа на стадиону

Организатори утакмице (клуб домаћин) мора одредити контакт особу која ће све време бити на услузи делегату и помоћи му у обављању делегатске функције.

3. Специјални телефонски број

У случају да је делегат утакмице у недоумици како да поступи у конкретном случају која није уобичајена или када му је потребна било која врста информације, он увек може остварити контакт са представницима органа који води такмичење, односно Директором лиге/Комесаром за такмичење. Специјални број телефона за ову намену биће доступан делегатима пред почетак сваке такмичарске сезоне.

VI – АКТИВНОСТИ НА ДАН УТАКМИЦЕ

У случају да орган који води такмичање поједину утакмицу прогласи утакмицом високог ризика, као и да се могу очекивати посебни проблеми у њеној организацији, исти орган мора заказати посебан састанак, на којем ће се разматрати сва организационо-техничка и безбедносна питања везана за конкретну утакмицу. Поред

представника оба клуба (укључујући и комесаре за безбедност), састанку присуствују и комесари за безбедност ФСБ и лиге, представници полиције, ватрогасне службе и прве помоћи, као и директор стадиона. Такмичарски орган, у сарадњи са Комесаром за безбедност, обавештава клубове о потреби одржавања оваквог састанка.

Делегат ФСБ председава састанком и утврђује дневни ред. Основна сврха овог састанка је да се размене све информације које су од значаја за успешно организовање утакмице и да уколико постоје неки проблеми пронађе начин да се они превазиђу. Клуб домаћин је дужан да припреми што је могуће више информација за састанак. На састанку треба дискутовати о свим мерама које ће организатор утакмице предузети, а у складу са одредбама Закона о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама и Правилника о безбедности и сигурности на фудбалским утакмицама ФСС.

1. Почетак утакмице

Утакмица мора почети тачно на време, како је утврђено распоредом такмичења, односно одлуком такмичарског органа. Само у случају екстремних ситуација може се разматрати одлагање утакмице. Почетак утакмице може се одложити само после консултација делегата, коаданта полиције на стадиону и судије. Последњу реч по овом питању даје судија.

Ако у року од 15 минута од времена одређеног за почетак утакмице не наступи један тим са потребним бројем играча, судија ће саопштити капитену другог тима да се утакмица неће одржати. Изузетно, у случају да тим није могао да наступи услед више силе, судија ће сачекати и нешто дуже али притом ће водити рачуна о томе да ли утакмица може да се заврши на време и у регуларним условима.

Од изузетног је значаја да свака утакмица почне у предвиђеном термину, као и да се прокламују универзални принципи спортског понашања и уважавања према свим учесницима утакмице. Свако неоправдано кашњење почетка утакмице дуже од 1 (једног) минута мора бити наведено у делегатском извештају, са јасним назнакама из којих разлога је до тога дошло. Исто се односи и на кашњење почетка другог полувремена. Делегат ће у извештају навести да ли је до кашњења дошло кривицом једног или оба тима (дужи останак у свлачионици и сл.).

2. Долазак на стадион делегата и судија

Делегат мора бити на стадиону где се одиграва утакмица најкасније 60 минута пре почетка утакмице (90 минута за утакмице високог ризика). Судије морају бити на стадиону најкасније 60 минута пре почетка утакмице.

3. Неодигравање или прекид утакмице

У оваквим случајевима примењиваће се одредбе из пропозиција такмичења.

4. Навијачи гостујућег клуба

Делегат ФСБ мора од организатора утакмице добити информацију на ком делу (сектору) стадиона ће се налазити навијачи гостујућег клуба, колико је улазница одвојено за њихове потребе и које се мере предузимају да би се гарантовала њихова

безбедност пре, за време и после утакмице. Ове информације омогућиће делегату да идентификује навијачке групе у случају инцидената на стадиону.

5. Продужеци на утакмици, извођење удараца са тачке за казнени ударац који ће одредити победника

На утакмицама где је за утврђивање победника потребно да се изводе ударци са тачке за казнени ударац или да се играју продужеци, примењују се одредбе одговарајућих упутстава, правилника, односно пропозиција.

Судија одлучује који гол ће користити за извођење удараца са тачке за казнени ударац (безбедносно-сигурносни разлози, стање терена, осветљење и сл.). У случају да оба гола задовољавају услове, одлука ће се, уз присуство капитена тимова, донети бацањем новчића (писмо/глава). Друго бацање новчића одредиће који ће тим први изводити једанаестерце.

6. Спортска опрема играча и чланова стручног штаба

Све што се односи на спортску опрему (боје, ознаке, рекламе, израда и сл.), делегат је дужан да провери у одговарајућим правилницима ФСБ и другим пратећим актима.

Тимови морају наступати у опреми јасно различитих боја, тако да играчи могу бити јасно идентификовани од судије, навијача и ТВ гледалаца. Голмани морају наступити у опреми која је различита од боја тимова и опреме судија.

Клуб домаћин има право да наступа у својој основној боји, а гостујући тим је дужан да то поштује. Гостујући тим је дужан да на утакмицу крене и са резервном опремом, како би у случају колизије боја и одлуке судије могао да се прилагоди ситуацији.

Клуб може наступати само у опреми коју је пријавио пре почетка првенства или у комбинацији боја опреме коју је пријавио органу који води такмичење.

Играч не сме користити опрему или носити на себи ништа што може представљати опасност (накит, минђуше, огрлице, прстење, кожне или гумене траке и сл.).

Поддрес мора бити исте боје као што је главна боја рукава на дресу. Подгаћице или хеланке морају бити исте боје као што је главна боја шортса или као што је на најнижем делу шортса. Играчи једне екипе морају носити исте боје.

Спортска опрема не сме да садржи било коју врсту политичких, верских или личних слогана, изјава или слика. Играчи не смеју да откривају делове опреме које носе испод обавезне опреме (дресова), а који садрже политичке, верске, личне слогане, изјаве или слике или рекламирање веће од логотипа произвођача опреме.

7. Инструкције представницима клубова

Током контаката са представницима клубова (приликом доласка делегата на стадион, за време кратког прегледа опреме, службени састанак у случају утакмице високог ризика и сл.), делегат ће затражити од њих да осигурају да се играчи и службена лица клубова понашају у духу фер плеја и спортски. Свако нарушавање

оваквог понашања може произвести озбиљне дисциплинске последице по прекршиоце и сам клуб.

8. Помоћ судијском тиму пре утакмице

Делегат је дужан да судијама пружи сву могућу помоћ, а која се креће у оквирима његове надлежности. Настојаће да се судијски тим припрема за утакмицу у миру и да му се на тај начин омогући неопходна концентрација. Из тих разлога предочиће организаторима утакмице да предузму све неопходне мере како би спречили неовлашћена лица да приђу свлачионици у којој су судије.

9. Место делегата на стадиону

За време утакмице делегат ФСБ, мора да има обезбеђено седиште у "кућици" између две клупе за резервне играче, које ће му омогућити најбољи могући поглед на терен и остале делове стадиона.

10. Допинг контрола

Допинг контрола може бити захтевана од стране Медицинске комисије ФСБ или Антидопинг агенције Србије. Допинг контрола се не најављује и да ли ће се она обавити на конкретној утакмици, знају само овлашћена лица у ФСБ. Делегат на утакмици мора осигурати да на стадиону буде опремљена одговарајућа соба за ту намену, која током утакмице не сме бити коришћена за другу намену. Делегат је дужан да службеном лицу које је задужено за допинг (доктору), пружи сву потребну помоћ и да, уколико околности на утакмици то дозвољавају, током полувремена буде присутан на жребу за допинг контролу (жребу поред доктора и делегата, присуствују и представници клубова).

11. Забелешке током утакмице

За рад делегата од апсолутно кључне важности је да током утакмице прави забелешке о свим важним тренуцима на утакмици, које ће му касније бити од помоћи приликом писања делегатског извештаја. Делегатова запажања и забелешке су од изузетне важности, нарочито у случајевима када због развоја ситуације на терену судија и његови помоћници, нису могли да примете шта се догодило. То се првенствено односи на догађаје ван терена за игру, али свакако и на ситуације када се поједини прекршај играча десио иза леђа судије или у случају опште гужве на терену, када једно лице не може самостално сагледати све догађаје.

Забелешке ће се правити о сваком инциденту током утакмице, укључујући и детаље као што су: време када се инцидент догодио, време трајања инцидента, чији навијачи су укључени у инцидент и број изгредника, опис природе инцидента и последице по утакмицу, употреба пиротехничких средстава (врста, број, где су употребљени, да ли је неко погођен и сл.), опис реакције редарске службе и других одговорних служби и др.

Делегат ће са својом дигиталним фото апаратом/савременим мобилним телефоном направити фотографије инцидентних ситуација на терену и око њега (коришћење пиротехнике, утрчавање гледалаца на терен, политички, расистички или

увредљиви транспаренти, сукоби на трибинама, неспортско понашање играча, оштећења на стадиону и др.) и прикључити их свом делегатском извештају.

12. Полувреме

Ако је стварно потребно, али само у изузетним ситуацијама, делегат може искористити паузу у полувремену да оде до судијске свлачионице и разговара са судијама о неком озбиљном инциденту који се десио. Начелно, делегат се не сме мешати у судијска питања и мора настојати да судије не омета у концентрацији за наставак утакмице. Исто се односи и на разговор са представницима оба клуба или са организатором утакмице. За време полувремена делегат, зависно од његове процене, може остати на свом месту где је био током утакмице и посматрати шта се дешава на трибинама или отићи до свлачионице и сагледавати догађања у рестриктивном простору.

13. Интервјуи

Судијама који суде утакмице у такмичењима у организацији ФСБ-а (као уосталом и свим другим судијама), најстрожије је забрањено давање било каквих интервјуа и изјава поводом догађаја за време утакмице. Дужност је делегата да осигура да судије немају проблема у спровођењу ове инструкције.

Делегат према представницима медија треба да има резервисан став и забрањено му је да даје било какве коментаре у вези судија и њихових одлука на утакмици, као и других догађаја на утакмици.

Делегат не сме износити било какве ставове (шпекулације) о могућим дисциплинским казнама које могу да изрекну надлежни органи, а поводом инцидента који су се десили пре, током или после утакмице, нити то може наводити у свом делегатском извештају.

14. Докази

У случају посебног или одређеног озбиљног инцидента, делегат ће настојати да прикупи што је могуће више доказа, а који ће бити од значаја за каснији рад надлежних дисциплинских органа. На пример, то може бити предмет којим је погођен судија, играч или друго службено лице (упаљач, пластична флаша, новчић и сл.). Делегат, такође може тражити извештај-мишљење представника полиције на стадиону и то прикључити свом извештају.

15. Дужности након завршетка утакмице

Након завршетка утакмице делегат неће напустити своје место, односно позицију на средини терена, све док се судије и сви играчи оба тима не буду вратили у свлачионице. Посматра се ситуација на терену и да ли постоји неки конфликт између играча или играча и судија. Зависно од атмосфере и догађаја за време утакмице, саветује се делегату да посматра одлазак гледалаца са стадиона (бар једно време), како би био сигуран да је све у реду и да се гледаоци безбедно разилазе.

Након тога, делегат одлази до зоне где су свлачионице, сагледава ситуацију у том сектору и уколико је све у реду одлази у судијску свлачионицу и захваљује се

судијама на обављеној дужности. У разговору са судијама савјештава-улашава податке о изменама током утакмице, додељеним жутим и црвеним картонима (и разлозима за њихово додељивање) и дискутује о евентуалним инцидентима током утакмице. Са судијским тимом може разменити мишљење о понашању играча и службених лица на клупи за резервне играче.

У случају да се после утакмице врши допинг контрола, делегат је дужан да доктору који врши контролу, пружи сву могућу подршку.

Делегат затим одлази у делегатску собу, где у миру и самостално сумира чињенице које су релевантне за делегатски извештај. У делегатској соби поред делегата може бити и посматрач суђења, као и лица које делегат позове да би му дали податке који су релевантни за његов извештај.

Делегат, такође треба да се увери да су судије и играчи оба тима у могућности да безбедно напусте стадион, без икаквих потешкоћа. Уколико у томе има неких сметњи и потешкоћа, делегат ће са организаторима утакмице настојати да направи најбољи могући аранжман да се такве ситуације превазиђу.

Делегат у свом извештају апсолутно мора да наведе све инциденте који су се догодили пре, за време и после утакмице, као и све жуте и црвене картоне које је судија доделио играчима оба тима.

Делегат је дужан да свој извештај са утакмице сачини најканије у року од 24 часа од завршетка утакмице заједно са свом пратећом документацијом и попуњеним обрасцем за фер плеј путем информационог система КОМЕТ.

Уколико је на стадиону дошло до озбиљних инцидентата и као последица тога значајнијих оштећења на конструкцији стадиона, делегат мора и о томе сачинити детаљан извештај, који ће поспешити и додатним снимљеним фотографијама и послати их на Е-mail ФСБ. Овакви извештаји и фотографије помоћи ће у поступку доношења одлука надлежних дисциплинских органа.

Пре напуштања стадиона треба се захвалити организаторима утакмице и уколико је потребно дати им кратке препоруке за боље организовање будућих утакмица.

16. Примена одредби Правилника о превенцији и спречавању намештања утакмица

У складу са смерницама УЕФА, ФИФА и ФСС, ФСБ се јасно определио за превентивне мере и борбу за спречавање намештања резултата фудбалских утакмица. Овај Правилник је од стране Извршног одбора ФСБ усвојен 18.04.2013. године и има за циљ заштиту интегритета фудбала, са јасно предвиђеним мерама које треба предузимати у циљу спречавања ове негативне појаве. Активну улогу у овом процесу имају и делегати ФСБ.

Официр за интегритет ФСБ, која се као надлежни орган ФСБ бави свим питањима у вези са овом проблематиком, може доставити обавештење службеним лицима (делегат и судије) и играчима лично или преко делегата утакмице, уколико постоји оправдани основ сумње да је утакмица намештена. Достава обавештења може бити путем телефонских и електронских комуникација или лично. Официр за

интегритет ће делегата утакмице упознати са свим чињеницама са којима тренутно располаже. Официр за интегритет ће у случају озбиљне сумње око намештања резултата, обавестити делегата да поред уобичајених дужности, нарочито обрати пажњу на: почињене фаулове и ко их узрокује; активности или пропусте судија; интензитет дефанзивне игре у одређеним ситуацијама; грешке у одбрани које је тешко објаснити; грешке других играча које је тешко објаснити; активности голмана; активности трећих страна, посебно појединаца у близини играча или тренерског особља, близу свлачионица или у свлачионицама; да ли се користи телефон од стране чланова стручног штаба и играча током утакмице; остала необична дешавања.

Делегат може од стране Официра за интегритет, који у току провере кредибилитета информације које је добио у вези могућег намештања резултата конкретне утакмице, проценио да је сумња веома озбиљна, добити инструкцију да званичнике клуба обавести да има важну поруку за екипе. Након добијеног обавештења, а најкасније 10 минута пре почетка утакмице делегат одлази у свлачионице и судији и судијама чита следећи текст:

„Моје име је _____ и на данашњој утакмици ја обављам дужност званичног делегата утакмице за _____ (назив степена такмичења) и посетићу свлачионице судија и обеју екипа како бих прочитао важну поруку ФСБ. Официр за интегритет је дошао до сазнања да ће можда бити неких непоштених активности да би се утицало на исход данашње утакмице. У овој фази нико се лично не оптужује, и неће бити коментара о сумњама. Само вас обавештавамо да је ова утакмица под специјалним посматрањем директно од стране ФСБ. Надамо се да ће се утакмица одиграти у правом духу фер плеја од стране свих страна-учесника. У овом тренутку не могу да дајем било какве друге коментаре. После утакмице ја ћу припремити извештај и Официр за интегритет ФСБ ће проценити ситуацију. Хвала на пажњи.“

Након упозорења судија, делегат у пратњи четвртог судије улази у свлачионице екипа, почевши од домаће екипе и чита исти текст као и онај који је прочитао судијама

Делегат спорне утакмице дужан је да у најкраћем могућем року после утакмице састави извештај са прецизним освртом и појашњењем свих догађаја, који би могли да потврде или оповргну сумњу у намештање утакмице и да га достави Официру за интегритет.

Дужност делегата ФСБ је да добро проучи Правилник о превенцији и спречавању намештања утакмица, како би се на прави начин упознао са овом изузетно значајном проблематиком.

VII - ЗАДАЦИ ПОСЛЕ ЗАВРШЕТКА УТАКМИЦЕ И ДЕЛЕГАТСКИ ИЗВЕШТАЈ

Након завршетка утакмице делегат има следеће активности:

- у принципу не напушта терен све док судије и сви играчи оба тима безбедно не оду свлачионице. Такође посматра како гледаоци напуштају трибине (нарочито у ситуацији када се могу очекивати инциденти),

- одлази у судијску свлачионицу где са судијама дискутује о инцидентима који су се догодили током утакмице, проверава са судијама детаље у вези замена играча и додељеним жутим/црвеним картонима, добија мишљења судија у вези понашања играча и техничких лица на клупама за резервне играче,
- проверава стање стадиона-трибина уколико је дошло до неких оштећења и фотографише исте,
- уколико је утакмици присуствовао официр за безбедност ФСБ у разговору са њим размењује информације у вези безбедности и сигурности, односно инцидентима који су се десили током утакмице,
- пре напуштања стадиона захваљује се организаторима утакмице и евентуално им даје препоруке у циљу побошања организације будућих утакмица.

Делегатски извештај, да би био од користи надлежним органима који воде такмичење и другим органима ФСБ, мора да буде детаљан и да садржи елементе који се односе на организацију утакмице, питања у вези са безбедношћу и сигурношћу, стања инфраструктуре на стадиону, понашању играча и службених лица, понашању публике и свим инцидентима који су се десили пре, за време и након завршетка утакмице. Наводи у делегатском извештају су од суштинског значаја за евентуално покретање дисциплинског поступка, као и касније изрицање дисциплинских мера и зато извештај мора бити детаљан, прецизан и објективан.

Делегатски извештај доставља се електронски путем кроз систем КОМЕТ.

Делегатски извештај, поред општих података (имена тимова, резултата, стадиона где се игра утакмица, броја гледалаца, да ли је било ТВ преноса и др.), мора садржати следеће елементе:

1. Инциденти у вези са сигурношћу и безбедношћу

- да ли све прошло без проблема.
- да ли је неко од навијача ухапшен,
- да ли је било инцидента у околини стадиона,
- да ли је било фалсификовања улазница или неовлашћених улазака на стадион,
- да ли су и у случају да је улаз на стадион био бесплатан, штампане улазнице које су се преузимале на благајнама стадиона,
- да ли су пролази/степенице, врата, капије на трибинама били слободни од присуства гледалаца како би се омогућило нормално кретање у случају опасности.

2. Понашање публике/навијача

- пиротехника/бачени предмети на терен/туче на трибинама/улазак навијача на терен/расистичко понашање/политички и увредљиви транспаренти,
- чији навијачи (ког тима) су правили инциденте,
- природа прекршаја са следећим детаљима:

а) Пиротехника

- колико,
- у које време,
- тип пиротехнике (бенгалска ватра, димна бомба, петарда, бакља, „топовски удар“, ракета и др.),
- са ког дела гледалишта је направљен прекршај,
- где је пиротехничко средство бачено (да ли је остало у оквиру трибина или је улетело на терен,
- да ли је неко од играча или службених лица погођен и какве су биле последице,
- шта је изазвало овакво понашање гледалаца,

б) Упад гледалаца на унутрашњи део стадиона (терен, атлетску стазу)

- да ли је то био изолован случај,
- трајање упада, број особа који су утрчали на терен, чији су то били навијачи и др.,
- шта је изазвало овакво понашање гледалаца,
- са ког сектора стадиона су навијачи утрчали на терен,
- понашање редарске службе и службе обезбеђења током трајања инцидента,

в) Насиље

- сукоби/туче између навијача,
- број особа који је био укључен у овакав тип инцидента,
- на ком делу стадиона се десио сукоб и чији су то навијачи били,
- да ли су током сукоба бацани разни предмети (упаљачи, камење, столице и сл.),
- да ли је било напада на играче и службена лица,
- последице.

г) Расистичко понашање и транспаренти и повици са политичким и увредљивим садржајем

- која врста расистичког понашања (расистички транспаренти и ознаке, заставе, имитирање "мајмунског говора" и сл.),
- која врста политичких и увредљивих транспарената са навођењем текста,
- која врста увредљивих повика/скандирања,
- број особа који је био укључен у ову врсту инцидента,
- трајање и чији навијачи су били укључени у овакав вид понашања,
- реакција представника организатора утакмице и службених лица да би се прекинуло овакво понашање (интервенција комесара за безбедност и редарске службе и др.)

д) Организација безбедности и сигурности на стадиону

- да ли је улазак гледалаца на стадион и контрола улазница била добро организована,
- да ли је на стадиону био довољан број редара, представника обезбеђења и полиције,

ђ) Понашање тимова (играча и службених лица)

- да ли је било неких озбиљних-неприхватљивих понашања-инцидената,
- како су се понашали резервни играчи и представници стручних штабова на клупи за резервне играче и "техничком простору".

е) Организација утакмице

- да ли је било пропуста и које области се могу унапредити у будућим утакмицама,
- стање терена.

ж) Услови на стадиону

- инфраструктура,
- стање и величина свлачионица за играче и судије,
- области које би требало унапредити.

з) Услови за рад представника медија

- дати оцену и навести шта треба унапредити у тој области.

Делегат у свом извештају прецизно евидентира добијене жуте и црвене картоне на утакмици, и то:

- презиме и име играча који је добио картон,
- број на дресу играча који је добио картон,
- врсту картона
- у ком минуту тока утакмице је картон додељен,
- разлог за доделу картона:
 - а) **неспортско понашање** као што су мањи фаул, опасна игра или држање противника за дрес или било који део тела. намерно играње руком, вучење, гурање, шутирање лопте након звиждука судије и др.
 - б) **показивање неслагања са одлуком судије** речима или делом или покретима (критиковање одлука, протествовање),
 - в) **учестано кршење Правила фудбалске игре,**
 - г) **одуговлачење с наставком игре**
 - д) **непоштовање потребне удаљености** код наставка игре извођењем корнера или слободног ударца,
 - ђ) **улазак или поновни улазак на терен** или напуштање терена без одобрења судије,
 - е) **симулирање**
 - ж) **тежи облик фаула**, као што је примена прекомерне силе или насилног понашања (опасност за безбедност противника, груб старт, саплитање),
 - з) **пљување** противника или неке друге особе,
 - и) **онемогућавање противничке екипе да постигне погодак** или онемогућавање очигледне прилике за постизање поготка намерним играњем лопте руком,
 - ј) **онемогућавање противника** који се креће према супротном голу у очигледној прилици за постизање поготка, тиме што је начињен прекршај који се кажњава слободним ударцем или казним ударцем,

- к) **коришћење уврељивих, погрдних или простих речи** или показивање таквих гестова вулгарног говора и некултурне гестикулације према противнику, службеним лицима или публици
- л) **друга опомена** добијена на истој утакмици.

VIII – СТАДИОН

Информације које следе помоћи ће делегату да на стадиону обави све захтеване-потребне дужности.

1. Документа

Поред релевантних докумената за саму утакмицу, делегат ће добити и важећи упитник за стадион који је у питању, а који ће му омогућити да добије све важне информације везане за објекат који је у питању.

2. Терен за игру

Организатори утакмице су одговорни да обезбеде да терен за игру буде припремљен у складу са Правилима игре. Судија је појединачно одговоран да се Правила игре поштују, укључујући и одредбе које се односе на терен за игру и друге инсталације. Заједно са делегатом, судије ће после прегледа спортске опреме, обићи терен за игру и уколико се констатују неке неправилности, предузеће мере да се оне исправе. У сваком случају морају се предузети све расположиве мере да се утакмица одигра у духу Правила игре.

Максимална ширина линија које обелажавају ивице терена, као и друге линије унутар терена може бити 12cm. Најважније је да гол линија мора бити исте ширине као што је ширина конструкције гола.

Конструкција гола мора бити беле боје са димензијама 7,32cm (ширина) и 2,44 cm (висина). Никакви додатни елементи се не могу налазити у оквиру конструкције гола.

Није дозвољено комерцијално рекламирање на терену за игру, у простору који ограничава мрежа на вратима, техничком простору и 1 метар од граничних линија од момента када екипе ступају на терен за игру, па док га не напусте на крају првог дела и од момента када се поново врате на терен за игру, па све до краја утакмице. Рекламирање није дозвољено на вратима, мрежама, стубовима и платнима угаоних заставица и ништа од стране опреме (камере, микрофони и др.), не може бити закачено за њих.

Клупски знак/амблем може бити истакнут на корнер заставицама. Није дозвољено његово истицање на гол мрежама, головима и било ком делу терена за игру.

4. Осветљење

Уколико се игра ноћна утакмица, делегат ће са организаторима утакмице проверити исправност уређаја за осветљење и упознати се са мерама које могу бити предузете уколико дође до квара на уређајима или нестанка електричне енергије.

Уколико током утакмице која се игра под светлошћу рефлектора нестане електричне енергије, судија ће зауставити игру а тимови ће отићи у свлачионице. Делегат ће код представника клуба домаћина добити информацију о разлозима нестанка електричне енергије и да ли се исти односи само на стадион или шире. Покушаће да се одреди колико ће трајати прекид у снабдевању електричном енергијом, односно када ће се укључити резервни систем напајања (уколико постоји на стадиону). У разговору са директором стадиона и лицима задуженим за безбедност и сигурност, као и представницима оба клуба и судијом, потребно је утврдити колико је могуће чекати да се утакмица настави, односно када ће поново бити успостављен рад рефлектора на стадиону. О свему овоме делегат обавештава Комесара такмичења. Судија доноси коначну одлуку о прекиду утакмице, а преостало време одиграће се у складу са Пропозицијама такмичења.

4. Привремене (монтажне) трибине

Коришћење монтажних трибина на свим утакмицама у организацији ФСБ-а је забрањено. Уколико на стадиону постоје такве трибине, за време утакмица исте не могу бити коришћене, тј. остају затворене за гледаоце или било какву другу употребу.

Под привременим трибинама сматрају се оне трибине које по својству свог материјала, дизајну и конструкцији, јасно указују да ће им употреба бити на ограничени временски период и које нису фиксиране за адекватну основу која може да поднесе терет, што све јасно указује да немају својство сталне инсталације. Као пример привремених трибина, чије коришћење се не сме дозволити, навешћемо оне које су у основи структуре скела, оне које могу бити предмет неовлашћеног склањања или мењања, које нису довољно јаке да се одупру штети која настане случајно (временски услови, кретање масе и сл.), оне које су подигнуте у кратком периоду да би се повећао капацитет стадиона за неку утакмицу у горе наведеним такмичењима.

5. Опште стање стадиона

Делегат ће у свом извештају дати и податке о стању стадиона на коме се игра утакмица (да ли су трибине очишћене, конфор гледалаца, организација продаје улазница и сл.). Делегат ће организатору утакмице скренути пажњу на евентуалне недостатке и уколико је могуће, наложити да се исти исправе пре почетка утакмице. У сваком случају извештај делегата по овим питањима, послужиће надлежним органима који воде такмичење, да од управе стадиона, односно клуба који ту игра утакмице као домаћин, траже исправљање уочених недостатака и довођење у склад са захтеваним стандардима.

6. Медицинска нега

Делегат ће нарочиту пажњу обратити на опремљеност медицинске собе за негу играча и службених лица (уколико постоји), као и да ли су на стадиону предузете друге мере медицинске заштите.

IX – УЛАЗНИЦЕ

Сваки посетилац фудбалске утакмице мора поседовати важећу улазницу.

Улазнице за седећа места морају имати нумерацију, тј. тачно одређену страну, сектор, ред и седиште на трибини. Улазнице за делове стадиона на којима нема седећих места морају имати назначену страну стадиона и сектор.

Цене улазница морају бити исте за све навијаче, односно не сме се правити разлика у цени између улазница за домаће и гостујуће навијаче.

У складу са прописима УЕФА и ФСС навијачима гостујућег тима мора се обезбедити минимум 5% улазница од капацитета стадиона и то на делу стадиона који је јасно одељен од делова стадиона на којима се налазе навијачи домаћег тима.

Све неправилности у вези горе изнетог делегат је дужан да наведе у свом извештају.

X – ХИТНА СИТУАЦИЈА ЗБОГ ИНЦИДЕНАТА НА СТАДИОНУ

У случају озбиљног хитног случаја, односно инцидената разне врсте на утакмици, на стадиону, на предходно договореном месту састаће се група за везу. Ову групу дужан је да оснује организатор утакмице и у њој се налазе: шеф полицијских снага на стадиону, комесари за безбедност домаћег и гостујућег тима, специјални контролор за безбедност (ако је присутан на утакмици), директор стадиона, представник медицинске службе и делегат утакмице.

Делегат утакмице води састанак и координира активности на елиминисању инцидената на стадиону.

XI - ОРГАНИЗАЦИЈА УТАКМИЦЕ

1. Заставе

На стадионима где постоје јарболи, могу бити истакнуте заставе Републике Србије, ФСС и ФСБ.. Клуб домаћин може истаћи и своју заставу.

2. ТВ камере око терена за игру

ТВ инсталације око терена за игру не смеју представљати било какву опасност за играче, судије и гледаоце. Положај камера не сме ометати видик са клупе за резервне играче, а такође не сме опструисати поглед гледалаца на све делове терена.

Судија и делегат могу захтевати да се промени положај делова ТВ опреме који могу да представљају опасност за учеснике утакмице. Уколико је потребно, ТВ екипи може се пружити одговарајућа заштита са редарима, који ће штитити простор где се они налазе.

Позиција репортера на нивоу терена за игру (2 особе), такође мора бити лоцирана тако да не омета функционисање службених лица на утакмици, а додатне позиције могу се налазити иза оба гола.

3. Позиција представника медија око терена за игру

Фоторепортери током утакмице не могу мењати своју позицију, а то им је дозвољено само током полувремена.

Представници писаних медија и ТВ и радио коментатори налазе на за то предвиђеним позицијама.

4. Поливање терена

У складу са пропозицијама такмичења поливање терена зависи од одлуке клуба домаћина. Поливање терена мора бити завршено 60 минута пре почетка утакмице. Клуб домаћин може организовати и додатно поливање терена које се може обавити у интервалу 10-5 минута пре почетка утакмице, односно у полувремену (најдуже 5 минута). План поливања терена клуб домаћин је дужан да саопшти гостујућем тиму и судијама најкасније 45 минута пре почетка утакмице. Само судија, у складу са околностима и у интересу сигурности играча може променити план поливања терена.

Дужност делегата је да надгледа да ли је поливање терена спроведено у договореним терминима и на свим деловима терена равномерно и да свако одступање од тога (неправилност), наведе у свом делегатском извештају.

5. Висина траве

Уколико уз консултацију са судијом буде установљено да висина траве на терену за игру није оптимална (максимално 3,00 цм), делегат ће то навести у свом извештају, како би се таква ситуација елиминисала за следећу утакмицу.

Уколико се на дан утакмице у преподневним сатима одржава организациони састанак (утакмица високог ризика) и уколико се констатује да висина траве на стадиону прелази 3,00 сантиметра, делегат ће наложити клубу домаћину да изврши "шишање" траве до прописане висине.

6. Загревање пред почетак утакмице

Загревање играча оба тима пред почетак утакмице, не може трајати дуже од 35 минута (најмање 30 минута) и мора бити завршено 10 минута пред почетак утакмице. Загревање се обавља на терену на коме ће се одиграти утакмица. Судија може донети одлуку да се загревање пред утакмицу не обави на главном терену, у случају да такво загревање може озбиљно оштетити терен (у случају временских непогода и сл.). У том случају организатор утакмице мора омогућити други прикладан терен за загревање, који се налази у непосредној близини главног терена.

7. Маскота клуба

Током активности пред почетак утакмице, клуб домаћин може на простор око терена за игру ангажовати појављивање маскоте клуба. Маскота клуба највише може бити у висини/величини нормалне особе. Маскота може бити видљива пре утакмице, за време полувремена и после утакмице и за то време не сме улазити на терен и технички простор. За време трајања утакмице мора се повући у унутрашњост стадиона.

8. Скупљачи лопти

У случају када лопта напусти терен за игру, мора се што пре вратити играчима, тако да прекид утакмице буде што краћи. У ту сврху клуб домаћин је дужан да

ангажује скупљаче лопти (дечаке/девојчице), који ће током утакмице заузети своја места око терена (уобичајено 10-12 позиција). Скупљачи лопти морају да буду едуковани за ту дужност и да имају исти начин понашања када лопту додају играчима домаћег или гостујућег тима (без одуговлачења у предаји лопте, погрешно достављање и др.).

У случају да клуб домаћин није обезбеди довољан број скупљача лопти делегат може захтевати повећање њиховог броја.

Скупљачи лопти морају бити једнообразно обучени.

Неадекватно понашање скупљача лопти делегат је дужан да спомене у свом извештају и да након завршетка утакмице о томе усмено обавести представнике клуба домаћина.

9. Пратиоци играча

Приликом изласка на терен пред почетак утакмице, играчи могу имати пратиоце-децу млађег узраста (препоручује се висина до 140цм). У том случају обе екипе морају имати пратиоце. Деца не могу носити мајице са рекламама одређених производа или спонзора, а евентуални текст поруке на мајицама (нпр. хуманитарна акција и сл.), мора да добије сагласност делегата.

10. Процедура руковања/химна/музика/саопштења преко разгласа

Када играчи и судије излазе на терен пред почетак утакмице, постројавају се на центру терена. У принципу клуб домаћин се поставља лево, а гостујући десно (гледано са централне трибине). Гостујући тим креће да се рукује са судијама, па домаћим тимом, а затим домаћи тим са судијама.

Приликом изласка играча на терен може се користити музика која је специфична за домаћи тим и његове навијаче, а исто у краћем облику може се користити приликом постизања гола за домаћи тим. За време трајања игре не сме се емитовати никаква музика.

Преко разгласа се могу емитовати разне поруке (поруке добродошлице за гостујуће навијаче, упозорења навијачима да прекину са коришћењем пиротехнике и сл.).

У случају горе наведених принципа делегат има право да скрене пажњу клубу домаћину да прекине са некоректним понашањем. Све некоректности делегат је дужан да наведе у свом извештају.

11. Предигра/други догађаји пред почетак утакмице

У принципу предигре на утакмицама или други забавни садржаји могу се дозволити само у случају да не нарушавају квалитет терена или да немају други негативан ефекат на утакмицу. Одлуке о предиграма у начелу доноси такмичарски орган. Сви догађаји пред почетак утакмице не смеју нарушити договорени почетак утакмице.

Догађаји који претходе утакмици не смеју имати било какав политички садржај или такав карактер да доведу навијаче у сукобе.

Овакви догађаји могу се одржавати и током полувремена али никако не смеју ометати загревање резервних играча на терену.

Употреба пиротехнике аполутно није дозвољена. Ватромет се може организовати ван простора стадиона (а да буде видљив на стадиону), само уз претходну сагласност надлежног државног органа и такмичарског органа ФСБ.

Клуб домаћин је одговоран за организацију свих горе наведених догађаја, а све неправилности делегат ће регистровати у свом извештају.

12. Минут ћутања

Државни орган, ФСС или ФСБ може наложити да се пред почетак утакмице одржи минут ћутања. Такође, клуб домаћин може упутити органу који води такмичење захтев да се одржи минут ћутања посвећен истакнутом члану тог клуба (бивши фудбалер, функционер и сл.). Надлежни такмичарски орган писмено ће одговорити клубу који је поднео захтев за минутом ћутања.

У случају да се непосредно пред утакмицу клуб обрати делегату са захтевом за минутом ћутања, делегат ће контактирати специјални телефонски број и од надлежног представника ФСБ или такмичарског органа добити или не сагласност за ово.

Делегат је дужан да са одлуком у вези минута ћутања правовремено обавести све учеснике утакмице и да их упозна са уобичајеном процедуром у таквим ситуацијама (22 играча и тројица судија стоје око круга на центру игралишта). Преко разгласа (уколико постоји) спикер позива све учеснике утакмице да се ода почаст одређеној особи/особама.

Играчи клубова/клуба могу носити и црни флор на рукаву, као одавање почести преминулом/преминулим, што такође подлеже одобрењу делегата, односно надлежног такмичарског органа.

Све горе наведене активности не смеју утицати на правовремени почетак утакмице.

13. Долазак тимова и службених лица на стадион

Да би се осигурала правилна и благовремена припрема за одржавање утакмице, као и договорени почетак утакмице тимови су дужни да на стадион дођу најкасније 60 минута пред почетак утакмице. Делегат је дужан да на стадиону буде 60 минута пре почетка утакмице (90 минута за утакмице високог ризика), а судије су дужне да на стадиону такође буду најмање 60 минута пред почетак утакмице. У случају да је у питању утакмица високог ризика, делегату се препоручује да на стадиону буде и раније, а зависно од ситуације, степена ризика и спровођења плана превентивног деловања. Такође, у случају лоших временских услова, делегат треба раније да буде на стадиону и да заједно са представницима клуба домаћина покуша да створи услове за одигравање утакмице.

Познато је да припрема играча за утакмицу захтева одређено време (пресвалачење, загревање), тако да у случају оправданог кашњења, време почетка утакмице се може прилагодити ситуацији. Оваква одлука увек се доноси уз консултације судије и делегата, два тима и комесара за безбедност.

При доношењу овакве одлуке, мора се имати у виду препорука Медицинске комисије УЕФА да играчи имају најмање 20 минута времена за загревање.

Све чињеницама у вези кашњења неког тима на утакмицу, делегат ће навести у свом извештају.

14. Играчи и преглед докумената за идентификацију играча

Списак играча (11 у стартној постави и 7 резерви), заједно са именима лица која ће седети на клупи за резервне играче (5 службених лица клубова), представници клубова достављају делегату најкасније 45 минута пре почетка утакмице.

Клубови су одговорни за исправност наступа својих играча и судија и делегат по тим питањима не треба да износе своја мишљења. Уколико један клуб има приговор на наступ појединог играча из противничког тима, дужност делегата је да о томе обавести други тим и да их још једном подсети да су они одговорни за евентуални неисправан наступ њиховог играча. Делегат ће у свом извештају навести да ће уследити писмена жалба на наступ појединог играча.

Клуб који сматра да је противнички играч неправилно наступио на утакмици, писмену, формалну и образложену жалбу доставља најкасније у року од 48 часова од завршетка утакмице органу који води такмичење.

15. Клуца за резервне играче, клупа са 5 додатних техничких седишта, простор за загревање

О томе којем тиму ће припасти која клупа за резервне играче одлучује клуб који је домаћин утакмице и који традиционално користи одређену клупу.

На техничкој клупи могу седети 7 резервних играча и 5 службених лица клуба, од којих један обавезно мора да буде клупски доктор. Уколико клупе за резервне играче имају више столица од предвиђених (12), остале столице морају бити прекривене одговарајућим пресвлакама.

Играчи који нису наведени у записнику као резервни играчи не могу седети на техничкој клупи.

Зону за загревање резервних играча током трајања утакмице (иза првог помоћног судије или иза гола), одређује судија утакмице и то саопштава делегату и представницима клубова. У исто време могу се загревати највише пет играча једног тима, што контролише први помоћни судија и делегат. Играчима који се загревају инструкције може да даје један тренер који је пријављен у протокол утакмице.

Судије се загревају у за то предвиђеном простору, централном део терена.

Правилну примену горњих правила током утакмице контролишу први помоћни судија и делегат, који су дужни, да у случају непоштовања истих, одмах захтевају њихово поштовање и правилну примену.

Сва непоштовања горе наведених правила делегат ће навести у свом извештају.

16. Замена играча који су се повредили током загревања

Када се играч чије име је унето у записник утакмице (који је 45 минута пре почетка утакмице достављен судији, делегату и тимовима и ако утакмица још није почела), повреди током загревања, исти може бити замењен са новим играчем, који је

наведен у записнику као један од седам резервних играча. Делегат може захтевати од клуба који је извршио овакву замену (од клупског лекара), да надлежном такмичарском органу, у року од 24 сата од завршетка утакмице, достави валидан и детаљан медицински извештај, којим се потврђује да је у питању била повреда теже природе. Такмичарски орган ће исти проследити Медицинској комисији ФСБ, која ће дати став по овом питању.

У случају да је дошло до овакве замене, иста се мора унети у записник. Делегат о измени обавештава судију и противнички тим (као и допинг контролу ако је присутна).

Да би квота од седам резервних играча остала непромењена, дозвољено је да иста допуни са играчем који првобитно није био унет у записник, тако да број играча који се током утакмице налазе на клупи за резервне играче остаје несмањен (7).

Захтеви за измену играча у смислу горе наведеног, а који нису условљени повредом на загревању, неће се прихватити. Замењени играч не може седети на клупи за резервне играче.

17. Суспендовани играчи

У Правилима игре-Правило 12. наведено је да играч или резервни играч који су током утакмице добили црвени картон морају напустити терен и технички простор.

Суспендовани-кажњени играчи не смеју седети на клупи за резервне играче, нити се током утакмице могу налазити на на било ком другом делу терена, што се односи и на све следеће утакмице за које им се изречена казна односи. Ово практично значи следеће:

- суспендовани играч не може бити на било ком делу терена током трајања утакмице (укључујући и полувреме),
- може бити на терену пре и после утакмице,
- мође давати интервјуе поред терена пре и после утакмице,
- не може давати интервјуе на терену за време полувремена.

18. Суспендовани-кажњени тренери и друга техничка лица

Тренер тима, који је од стране дисциплинских органа ФСБ **кажњен забраном вођења тима на утакмици**, мора се придржавати следећих правила:

- по доласку на стадион мора одмах отићи на трибине, што значи да му није дозвољен одлазак у свлачионицу, терен или технички простор током читавог трајања утакмице,
- утакмицу може пратити само са трибина и не сме комуницирати са особама које се налазе на клупи за резервне играче од момента доласка на стадион до завршетка утакмице,
- петнаест минута након завршетка утакмице, може ући у свлачионицу свог тима и бити доступан представницима медија ради интервјуа.
- Тренер који је током утакмице искључен од стране судије, мора се одмах удаљити са терена за игру и непосредне околине (техничког простора и тунела) и може отићи на трибине или у свлачионицу. Може седети на

трибинама све док његово понашање не буде почело да омета гледаоце у посматрању утакмице или да утиче на нормалан ток утакмице. Ово практично значи следеће:

- искључени тренер може отићи на трибине или у свлационицу,
- уколико се налази на трибини може отићи у свлационицу током полувремена, где може да комуницира са играчима и техничким особљем,
- није му дозвољено да директно или индиректно комуницира током утакмице са било ким који седи на клупи за резервне играче. Није му дозвољена директна комуникација са играчима и техничким особљем у периоду након завршетка утакмице и почетка продужетака или након продужетака и извођења казних удараца са 11м,

Све претходно односи се и на искључење са утакмице било ког од техничких лица који седе на клупи за резервне играче/додатној техничкој клупи. Једини изузетак односи на тимског доктора, који због изузетне важности медицинске заштите играча, може остати на клупи за резервне играче и даље обављати своју функцију.

Делегат ће у свом извештају навести све чињенице везане за адекватно или неадекватно понашање тренера у горе наведеним ситуацијама.

19. Утакмица у условима великих врућина

У случају да се током утакмице очекују велике врућине (ако очекивана температура прелази 32 степена), делегат може обавестити све учеснике утакмице да ће се током утакмице (у сваком полувремену по једном), применити пауза за освежење играча. Клуб домаћин треба да припреми воду/лед/свеже убрбусе и сл, који ће се налазити поред терена, код клупа за резервне играче. Пауза за освежење ће бити примењена од стране судије утакмице у 30. и 75. минути и трајаће око 1 минута.

Такође, током утакмице играчи могу да се освежавају и пију из пластичних флаша, које им могу бити додане (не бачене) из техничког простора. Такође, флаше са водом могу бити распоређене око терена, да би их играчи користили током прекида игре. Тимови морају користити сопствене флаше са водом, због могућих импликација на допинг контроли.

20. Утакмица у зимским и условима великих хладноћа

У складу са препорукама Медицинске комисије УЕФА, уколико је температура на стадиону 60 минута пре почетка утакмице -15°C (и нижа), утакмица ће се одиграти само у случају ако су оба клуба сагласна.

Снег и магла могу отежати нормално одигравање утакмице и зато утакмица у таквим условима може каснити са почетком, бити прекинута или отказана. Делегат ће приликом доласка на стадион проверити да ли је клуб домаћин припремио тзв. "зимске лопте". Уколико је терен прекривен снегом линије на терену треба да буду исцртане у црвеним, плавим или наранџастим бојама (уколико сав снег није претходно очишћен).

21. Утакмица која се игра без присуства публике

У условима када је клуб домаћин од стране надлежних дисциплинских органа ФСБ кажњен мером да утакмицу игра без присуства публике, примењују се одговарајуће одредбе Дисциплинског правилника ФСС.

На утакмицама које се због казне изречене клубу, играју без присуства публике, могу бити присутни: делегат и судије утакмице; клубови са по 75 чланова, укључујући играче који су пријављени у записнику утакмице и остала службена лица која се, у складу са одговарајућим пропозицијама такмичења, налазе на клупама за резервне играче; дежурни лекар, 2-3 болничара са носилима и возач дежурних санитетских кола; потребан број полицајаца и 4 редара; чланови одговарајућих техничких служби (електрично осветљење, водоинсталације, против-пожарна заштита и сл.) с тим што делегат одобрава потребан број ових лица; дечаци - сакупљачи лопте; представници средстава информисања (штампа, радио и телевизија) са уредним акредитацијама, као и представници ФСБ.

22. Коришћење логоа и амблема

Презентовање лога или амблема клуба, савеза, такмичења и сл. на терену за игру, мрежама на головима и површинама које оне обухватају није дозвољено. Клубски лого/амблем клуба може бити истакнут на корнер заставицама.

Ово Упутство ступа на снагу даном објављивања у Службеном гласнику ФСБ “Београдски ФУДБАЛ”.

Ово Упутство примењиваће се почев од такмичарске сезоне 2023/2024.

**Председник ФС Београда
Марко Здравковић**